

God als tegenstander ervaren

Preek over Job 16:19

Te lezen: Job 16:11-22
27 juli 2008

Ik hoop dat u tijdens de lezing uit de Bijbel schrok. Anders wordt het vanmorgen niets. Je moet af en toe schrikken van de Bijbel: 'Dat kan toch niet, wat hier staat?! Dat klopt toch niet?!' Daarom voor zekerheid nog maar een keer. Voor het geval dat het tijdens de schriftlezing niet gebeurde.

Job zit diep in de ellende. Hij is een gebroken mens. Zijn kinderen zijn allen omgekomen. Hij heeft al zijn bezit verloren. En hij is ziek, vreselijk ziek. Dan krijgt hij bezoek van vrienden die hem voorhouden dat al die ellende toch wel een oorzaak moet hebben. Zo iets gebeurt niet zo maar! Job zal de oorzaak bij zichzelf moeten zoeken. En dan zegt Job dingen- dingen van God- waarvan je als vroom christen schrikt.

Vers 11 'God levert me uit aan het gespuis,
Hij geeft me over aan de goddelozen'.

Kun je dat van God zeggen? Doet God dat? Maar Job gaat nog verder:

Vers 12 'Hij grijpt me bij de nek, hij smijt me neer'.

Dat is toch Godslastering?! Maar Job gaat door:

Vers 13 'Zijn pijlen richten zich op mij van alle kanten,
hij doorboort mijn nieren, zonder enig medelijden'.

God als een zwaar bewapende tegenstander, die je doodt met pijl en boog en speer! Nou ja, we begrijpen het wel een beetje. Job zat zo diep in de put. Zijn leven was zo onderste boven gekeerd.... Dan gaat een mens zich vreemde dingen in zijn hoofd halen. Dan kan zelfs een gelovig mens gekke dingen gaan zeggen. Gelukkig is God een barmhartig God die zelfs zulke dingen vergeeft! Leed Job aan waandenkbeelden van God? Of sprak hij de diepste waarheid over zijn levensloop uit! Óf óf. Hier gaat het om.

Vers 13 'Zijn pijlen richten zich op mij van alle kanten'.

Vers 14 'Bres na bres slaat hij in mij'.

Geen waandenkbeeld over God. Maar het laatste woord dat over Jobs lijden gesproken kan worden.

Als het gaat over verdriet, lijden, ziekte, ongelukken, rampen e.d. hebben we het gevoel dat we Goed daarvan moeten vrijpleiten. Daar kun je God niet op aanspreken! Daar kun je Hem niet voor ter verantwoording roepen! Alle verdriet en lijden is onze eigen menselijke schuld. Of ook: dat is niet het werk van God, maar van de duivel. Zo praten we dan. Maar God is het laatste woord dat over alles in het leven gesproken kan worden. Met het woord 'God' zet je de puntjes op de i. Dat geldt voor de mooie dingen van het leven. Een heerlijke vakantie is een geschenk van God. Dat geldt voor ons geloof. Dat u zich een kind van God mag noemen berust niet op een verstandige religieuze beslissing die u ooit genomen hebt. 'O', zal iemand zeggen 'maar je moet de Here Jezus als je Verlosser aannemen?' Zeker! Maar dat is niet het laatste en diepste woord over uw geloof. Het laatste woord daarover is 'God'. God heeft het u gegeven.

God is het laatste woord. Dat geldt ook voor de moeilijke en verdrietige dingen in het leven.

- Niet de mens zelf is het laatste woord. Eigen Schuld!
- Niet de duivel is het laatste woord.
- Waar had Jezus het aan te danken dat Hij aan het kruis kwam te hangen?

Het verraad van Judas. De samenzwering van de joodse leiders. De angst van Pilatus. Een mensenmassa die om zijn dood schreeuwde: 'Kruisig Hem!' De hamerslagen van de soldaten. Hoe sprak Jezus stervend aan het kruis er zelf over! 'Mijn God, mijn God, waarom hebt U mij verlaten?' Alsof je Job hoort. God is het laatste woord. Tenslotte is God aanspreekbaar. God is het laatste woord. Gelukkig! Als het gaat om mijn dood, ben ik met God beter uit dan met een arts die een vergissing maakte, of een automobilist die teveel gedronken had, of met mezelf als ik ongezond had geleefd. Je kunt een ernstige ziekte beter van God hebben dan van de duivel. Want dan zou je echt in de aap gelogerd zijn! Je kunt een ontslag op je werk beter van God krijgen dan van je baas. Met God is er altijd nog hoop!

God als een Tegenstander. Praat dat niet vroom weg. We hoeven God niet van een alibi te voorzien! Neen hoor, God heeft daar niets mee van doen. Hij was toen elders met iets anders bezig! God is soms een Tegenstander. Daar mag je Hem op aanspreken. Met hoop en verwachting. Want de Tegenstander is ook de Verlosser. Wat een paradox. Wat een ongerijmdheid. De ongerijmdheid van het leven. De ongerijmdheid van het leven die de ongerijmdheid van God is. Het leven klopt niet. God klopt af en toe ook niet. Dat is onverdraaglijk: een God die niet klopt. Dan ontvalt ons ons hele religieuze besturingssysteem. Onze geestelijke computer crasht.

Dat was het belang van de vrienden van Job. God moest kloppen. En dan kon de ellende van Job ook kloppend gemaakt worden. Job, we weten allemaal dat God een rechtvaardige God is. Niets gebeurt zo maar! Denk eens goed na en wees eerlijk. Waar ben in de fout gegaan? Dat is een oerbehoefte die we hebben: de behoefte om het leven kloppend te krijgen. De afgelopen week is Radovan Karadzic gearresteerd, de oud-leider van de Servische Republiek. Nog even en hij staat in Den Haag terecht voor genocide. Een golf van genoegdoening vloeide over ons allen. Gelukkig. Het recht neemt zijn loop! Het zou toch onverdraaglijk zijn dat een oorlogsmisdadiger zijn baard laat groeien, een grote bril op zet en als alternatieve genezer een nieuw leven begint. Gelukkig. Dertien jaar na Srebrenica gaan de dingen dan toch kloppen. O, Ja? Dat zouden we willen. Waar zit Mladic? En als ook hij gepakt wordt: hoeveel zogeheten 'kleine vissen' zullen tot aan hun dood vrij blijven rondzwemmen?

Het leven klopt niet. Het zit vol ongerijmdheden. In het groot en het klein. Een kind dat overlijdt. Wie kan dat kloppend krijgen? Op een kerkhof vind ik niets zo aangrijpend als het voetpad langs de kindergraven. De ongerijmdheid van het leven.... Het zit overal. In je familie, in de straat waar je woont. Op je werk. Op school. De ongerijmdheid van het leven Wie doet er wat aan? God! Hij maakte die zich eigen, om haar te overwinnen. De christelijke kerk belijdt het, en met Kerst vieren we het, dat God het menselijk bestaan heeft aangenomen. Jezus Christus: Waarlijk God en waarlijk mens. Dat is ook een paradox!

In een preek over Job 16 mag je zeggen dat God ook de ongerijmdheid van het leven heeft aangenomen. In de verzen 11 t/m 14 schildert Job God af als een Tegenstander:

'zijn pijlen richten zich op mij van alle kanten, hij doorboort mijn nieren'. En dan zegt hij in vers 19 van diezelfde God:

'Maar nog heb ik in de hemel mijn getuige,
nog heb ik daar mijn pleitbezorger'.

De Tegenstander van zes verzen geleden is nu Jobs hemels Advocaat en Helper. God tegen God! Ja, letterlijk in vers 21:

'Laat hij oordelen tussen mens en God'.

God wordt opgeroepen om als Rechter te oordelen in de kwestie tussen mensen en Hemzelf. God die een oordeel velt over wat God met mensen doet. God tegen God! De ongerijmdheid van het leven ten top gevoerd. God wordt het zelf!

Dat was ook de ervaring van de aartsvader Jacob, die op een kritiek punt in zijn leven bij de beek Jabbok een hele nacht vocht met een mysterieuze gedaante die uit het niets opdook om na het gevecht weer in het niets te verdwijnen. Dat was God. God die in dat gevecht tegelijk Jacobs Tegenstander was die hem verwondde en de Verlosser die hem zegende. God, Tegenstander en Verlosser. De ongerijmdheid van het leven tot in de hemelse macht verheven. Zo komt de ongerijmdheid van het leven tot een oplossing. In God zelf. De Verlosser overwint de Tegenstander.

Deze geschiedenis van God met mensen, van God met Job, van God met Jacob, van God met u, kwam tot een climax op Goede Vrijdag.

Aan het kruis roept Jezus het achter elkaar uit:

- 'Mijn God, mijn God, waarom hebt u mij verlaten', en tenslotte:
- 'In uw handen beveel ik mijn Geest'.

En die handen, van God de Verlosser, dragen Hem door de dood heen naar de opstanding, enkele dagen later, op paasmorgen. God de Verlosser trad uit de verberging in de Tegenstander.

Gebed

Heer, geef ons de moed en het geloof om uw Naam te noemen,
als het een dwaasheid lijkt,
als dat onorthodox en niet vroom lijkt.

Alleen in uw Naam ligt de oplossing van alle raadsels,
de genezing van alle wonden,
de hoop voor elke dag met lijden.

Heer, wij belijden het U dat wij het geloof in U vaak gebruiken om het leven
overzichtelijk en hanteerbaar te maken.

U weet hoe vaak wij daarmee anderen onrecht doen en verwonden,
hoe vaak wij daarmee in de knoop komen met U en met onszelf.

Geef ons het geloof uw Naam te noemen,

u aan te roepen in alles wat in ons leven en dat van hen met wie we verbonden zijn,
een bitter raadsel is.

Uw Naam. Er is onder de hemel geen andere Naam waarin behoud en toekomst ligt
dan uw Naam.